

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія музики і хореографії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
 Олексій ЖИЛЬЦОВ
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

для студентів

спеціальності

024 Хореографія

освітньо-професійної програми

Хореографія

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

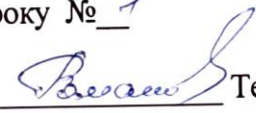
Київ-2023

Розробник: Алієва Ельміра Шаїгівна, викладач циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі: Алієва Е.Ш., Гончаров А.Ю., Кашперський О.С., Романова Т.В., Шпирка О.Д. - викладачі циклової комісії музики і хореографії Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії музики і хореографії

Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Голова циклової комісії музики і хореографії Тетяна РОМАНОВА

Робочу програму перевірено « » 2023 р.

Заступник директора

з навчально-методичної роботи Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. (_____), « » _____ 20__ р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг дисципліни кредитів/годин	4 /120	
Курс	3	
Обсяг кредитів/годин	2/60	
Семестр	5	6
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	16	16
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	14	14
Форма семестрового контролю	-	

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг дисципліни кредитів/годин	4 /120	
Курс	4	
Обсяг кредитів/годин	2/60	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	30	30
Аудиторні	16	16
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	14	14
Форма семестрового контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування та розвиток музичної культури студента, збагачення його емоційного та естетичного досвіду під час сприймання та інтерпретації творів музичного мистецтва і музично-практичної діяльності, а також формування навичок успішної особистості: ціннісних орієнтацій, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості, потреби в творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні.

Основні завдання курсу:

- оволодіння елементарними навичками гри на музичному інструменті (фортепіано);
- формування музичної грамотності і загальної музичної культури;
- виховання ціннісного ставлення до музичного мистецтва;
- розвиток музичного та художньо-образного мислення;
- сприяння розвитку загальних та музичних здібностей студентів;
- формування культури почуттів, збагачення емоційно-естетичного досвіду;
- активізація та розвиток творчих можливостей студентів на основі засвоєння музичного репертуару;
- формування у студентів художнього смаку і виконавської культури;
- ознайомлення з кращими зразками української та світової музики, народної музичної творчості.

Дисципліна «Музичний інструмент», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання та відповідною освітньо-професійною програмою:

«Музичний інструмент»

(ОС фаховий молодший бакалавр)

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності спеціальності</i>		
ЗК 2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (уміння сприймати інформацію, обробляти та засвоювати її, аналізувати власний рівень знань) та спроможність демонструвати й застосовувати їх у професійній діяльності.	всі теми
ЗК 4	Здатність до критичного мислення, активної пізнавальної діяльності, розвитку загальнокультурного та професійного рівня.	всі теми
<i>Фахові компетентності спеціальності</i>		
ФК 3	Володіння знаннями з теорії та історії музики, необхідними для роботи в хореографічному класі.	всі теми
ФК 10	Здатність добирати репертуар (танцювальний, музичний) згідно напрямку професійної діяльності хореографічного колективу.	всі теми
ФК 11	Здатність використовувати теоретичні знання і практичні вміння зі звукового та художнього оформлення танцю, музичної грамоти для виконання комплексу робіт в галузі професійної діяльності.	всі теми

3. Результати навчання за дисципліною:

- застосовувати знання для ідентифікації, формулювання і вирішення мистецьких завдань спеціальності, використовуючи різноманітні методи навчання і виховання (ОПП, ПРН 5);
- використовувати оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного фахового рівня (ОПП, ПРН 11);
- демонструвати лідерські якості, здатність до розкриття особистісно- творчого потенціалу та самореалізації в професійній діяльності (ОПП, ПРН 19);
- оволодіти основами музичної грамоти, елементарними навичками гри на музичному інструменті;
- здобути навички виконання нескладних творів різних музичних стилів;
- оволодіти прийомами та методами роботи над технікою гри (гамами, арпеджіо, акордами);
- засвоїти навички читання нот з листа та підбору спрощеного акомпанементу до простих мелодій;
- вміти здійснювати музичний аналіз твору;
- володіти навичками акомпанування музично-ритмічним рухам;
- використовувати музичний інструмент у роботі з дітьми (проведення свят, розваг, конкурсів тощо);
- створювати репертуарний фонд для майбутньої творчої роботи;
- розуміти особливості музичної мови, орієнтуватись в музичних жанрах;
- володіти виконавськими навичками для збагачення музичних вражень дітей;
- створювати цілісний музичний образ для передачі художнього змісту твору;
- орієнтуватись у вікових особливостях музичного розвитку дітей;
- бути обізнаним у видах музичної діяльності;
- психологічно володіти собою в процесі публічного виступу;
- орієнтуватись в довідковій та методичній літературі;
- мати потребу в удосконаленні професійної компетентності;
- бути готовим до комплексного розв'язання проблем;
- вміти критично мислити;
- бути креативним, толерантним, харизматичним.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план

№ п/п	Тематика змістових модулів	Всього год.	Розподіл годин між видами занять	
			практичні	С.р

Змістовий модуль № 1. Ознайомлення з музичним інструментом та основами муз. грамоти

1	Ознайомлення з інструментом фортепіано: піаніно, рояль – схожість і відмінність. Фортепіанна клавіатура. Написання нот у скрипковому ключі	3	2	1
2	Нотний запис. Тривалість звуків та пауз	4	2	2
3	Знаки альтерації. Ключові та випадкові знаки	4	2	2
4	Штрихи: legato, staccato, non legato. Вправи на оволодіння штрихами. Аплікатура та її значення	4	2	2
	Разом:	15	8	7

Змістовий модуль № 2. Формування навичок фортепіанної гри

1	Динамічні відтінки. Формування прийомів звуковидобування	3	2	1
2	Ознайомлення з басовим ключем та його застосуванням в музичних творах. Написання нот малої та великої октав	4	2	2
3	Поняття ансамблевої гри та формування початкових навичок	4	2	2
4	Удосконалення набутих умінь у програмових творах	4	2	2
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

Змістовий модуль № 3. Розвиток піаністичних навичок та навичок підбору музичного репертуару

1	Засвоєння нотного тексту, аплікатури в нових програмових творах	4	2	2
2	Метр. Акценти. Розмір. Ритм	4	2	2
3	Поняття мелодії. Принципи інтонаційного розвитку. Мажорний лад.	3	2	1
4	Музичний репертуар як важливий елемент ефективного здійснення професійної діяльності	4	2	2
	Разом:	15	8	7

Змістовий модуль № 4. Засоби музичної виразності

1	Засоби музичної виразності. Лад як засіб музичної виразності.	4	2	2
2	Темп як засіб музичної виразності	3	2	1
3	Ритм як засіб музичної виразності. Музично-ритмічні рухи: танець, вправа, гра	4	2	2
4	Закріплення теми «Засоби музичної виразності» на прикладах програмових творів	4	2	2
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

Змістовий модуль № 5. Удосконалення елементарних навичок гри на муз. інструменті

1	Мінорний лад. Види мінору. Будова гама ля мінор	4	2	2
2	Удосконалення навиків ритмічної гри. Ознайомлення з розмірами 3/8 і 6/8	4	2	2
3	Види музичної діяльності	4	2	2
4	Навички читання нот з листа	3	2	1
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

Змістовий модуль № 6. Музичні жанри та музичні образи

1	Поняття жанру в музиці. Танець, пісня, марш – складові компоненти у музичному вихованні дітей	4	2	2
2	Ознайомлення з музичною термінологією	4	2	2
3	Темп як характерна особливість відтворення музичного образу	4	2	2
4	Виховання внутрішнього слуху як необхідної умови для відтворення художнього образу	3	2	1
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

**Змістовий модуль № 7. Знайомство з музичними інструментами
симфонічного оркестру**

1	Шумові дитячі інструменти. Формування ритмічного слуху. Набуття навичок ансамблевої гри	4	2	2
2	Струнна група інструментів симфонічного оркестру. Прийоми звуковидобування	4	2	2
3	Духові та ударні інструменти . Формування слухових уявлень. Метроритм як основа структури музичного твору	4	2	2
4	Диригент та його роль в організації виконання музичних творів	3	2	1
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

Змістовий модуль № 8. Художньо-музична виразність.

Навички публічного виконання

1	Формування навичок теоретичного аналізу змісту програмових творів	4	2	2
2	Застосування засобів музичної виразності для досягнення емоційного наповнення змісту творів	4	2	2
3	Роль слухового контролю під час роботи над програмовими творами	4	2	2
4	Психологічні аспекти в підготовці до публічного виступу	3	2	1
	Разом:	15	8	7
	Всього годин за семестр:	30	16	14

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Ознайомлення з музичним інструментом та основами музичної грамоти

Тема №1. Ознайомлення з інструментом фортепіано: піаніно, рояль – схожість і відмінність. Фортепіанна клавіатура. Написання нот в скрипковому ключі.

Ознайомлення з клавіатурою, знання назв октав. Вивчення розміщення нот 1-ї і 2-ї октав. Вміння записувати скрипковий, басовий ключ та ноти на нотному стані.

Тема №2. Нотний запис. Тривалість звуків та пауз.

Засвоєння теми про тривалість звуків. Розуміння відмінності між часовим продовженням звучання. Виконання вправ для формування навичок правильної постановки рук. Засвоєння понять такту, музичного розміру.

Тема №3. Знаки альтерації. Ключові та випадкові знаки.

Визначення знаків альтерації. Засвоєння різниці між ключовими та випадковими знаками. Виконання простих творів з використанням знаків альтерації.

Тема №4. Штрихи: legato, staccato, non legato. Вправи на оволодіння штрихами.

Аплікатура та її значення.

Поняття «штрихи». Ознайомлення з прийомами виконання штрихів. Виконання практичних вправ на legato, non legato, staccato. Знання терміну «аплікатура», правил застосування аплікатури. Виконання вправ різними пальцями.

Змістовий модуль № 2. Формування навичок фортепіанної гри

Тема № 1. Динамічні відтінки. Формування прийомів звуковидобування.

Поняття «динамічні відтінки», їх застосування. Знання термінології.

Використання динамічних відтінків у програмових творах. Засвоєння прийомів звуковидобування.

Тема № 2. Ознайомлення з басовим ключем та його застосуванням в музичних творах. Написання нот малої та великої октав.

Засвоєння понять діапазону та регістру. Приклади використання нот басового ключа для відтворення художнього образу (ревіння ведмеда, гуркіт грому тощо).

Вивчення написання нот малої та великої октав. Розбір творів з басовим ключем.

Тема № 3. Поняття ансамблевої гри та формування початкових навичок.

Поняття «відчуття ансамблю», розвиток слухового контролю. Вивчення першої партії ансамблевих творів. Підготовка до виконання творів в ансамблі з викладачем.

Тема № 4. Удосконалення набутих умінь у програмових творах.

Вивчення програмових творів. Аналізування та пошук шляхів реалізації набутих знань і умінь. Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль №3. Розвиток піаністичних навичок та навичок підбору музичного репертуару

Тема № 1. Засвоєння нотного тексту, апікатури в програмових творах.

Опрацювання програмових творів. Контроль за точністю виконання нотного тексту, вірністю послідовності пальців. Виконання вправ на розвиток навичок гри різними штрихами, використання цих умінь в музичних творах.

Тема № 2. Метр. Акценти. Розмір. Ритм.

Поняття «Метр. Акценти. Сильні та слабкі метричні доли та періодичність їх чергування». Розмір, позначення розміру. Прості двох та тридольні розміри.

Тема № 3. Поняття мелодії. Принципи інтонаційного розвитку. Мажорний лад.

Ознайомлення з поняттям мелодії (одноголосне вираження образно - поетичного змісту музичної думки). Поняття інтонації - звукового втілення музичної думки. Аналізування розвитку музики як процесу відображення почуттів, настроїв, думок людини в їх динаміці та якісному перетворенні.

Тема № 4. Музичний репертуар як важливий елемент ефективного здійснення професійної діяльності.

Принципи музичного оформлення уроку класичного танцю. Принципи підбору нотного репертуару.

Змістовий модуль № 4. Засоби музичної виразності

Тема № 1. Засоби музичної виразності. Лад як засіб музичної виразності.

Ознайомлення з основними поняттями засобів музичної виразності (лад, ритм, темп, динамічні відтінки, штрихи). Принципи їх застосування. Знання характерних особливостей мажорного та мінорного ладу. Аналізування впливу ладу на відтворення характеру музики, її змісту та художнього образу на музичних прикладах.

Тема № 2. Темп як засіб музичної виразності.

Ознайомлення з поняттям «темп» в музиці. Використання музичної термінології. Використання різних темпів для відтворення художнього змісту музичних творів.

Тема № 3. Ритм як засіб музичної виразності. Музично-ритмічні рухи: танець, вправа, гра.

Засвоєння понять ритму та метроритму. Значення їх у відтворенні музичних образів. Розучування нотного тексту простих музично - ритмічних творів: танцю, вправи, гри.

Тема № 4. Закріплення теми «Засоби музичної виразності» на прикладах програмових творів.

Визначення основних засобів музичної виразності у виконуваних творах. Практичне використання їх для виразного виконання. Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль № 5.

Удосконалення елементарних навичок гри на муз. інструменті

Тема № 1. Мінорний лад. Види мінору. Будова гамми ля мінор.

Поняття ладу. Тоновна величина мінорного звукоряду. Вивчення особливостей гармонічного та мелодичного мінору.

Тема №2. Удосконалення навичок ритмічної гри. Ознайомлення з розмірами 3/8 і 6/8. Відтворення ритмічного рисунку в програмових творах. Ознайомлення з розмірами 3/8 і 6/8. Тактування. Сильна і слабкі долі в такті.

Тема №3. Види музичної діяльності.

Ознайомлення з основними видами музичної діяльності: спів, слухання музики, гра на дитячих музичних інструментах, музично-ритмічні рухи.

Тема № 4. Навички читання нот з листа.

Основні вимоги до формування навичок читання з листа:

- оволодіння системою нотного запису;
- швидкість і точність моторної реакції;
- здатність наперед визначати розгортання музичного тексту.

Формування навичок зорового сприйняття нотного тексту та фізичного відчуття клавіатури. Аплікатура в формування навичок читання нот з листа.

Змістовий модуль № 6. Музичні жанри та музичні образи

Тема № 1. Поняття жанру в музиці. Танець, пісня, марш – складові компоненти у музичному вихованні дітей. Суть поняття жанр. Різновиди жанрів в музиці. Танцювальність, пісенність, маршовість в музиці та їх використання в музичній діяльності з дітьми.

Тема № 2. Ознайомлення з музичною термінологією.

Значення музичних термінів в музиці та їх походження. Формування навичок користування словником музичних термінів.

Тема № 3. Темп як характерна особливість відтворення музичного образу.

Поняття темпу та його значення у відтворенні змісту твору. Знання основних позначень темпу: allegro, presto, moderato, andante, adagio.

Тема № 4. Виховання внутрішнього слуху як необхідної умови для відтворення художнього образу.

Поняття внутрішнього слуху, шляхи розвитку. Значення внутрішнього слуху в музичній діяльності.

Змістовий модуль № 7. Знайомство з музичними інструментами симфонічного оркестру

Тема № 1. Шумові дитячі інструменти. Формування ритмічного слуху. Розвиток навичок ансамблевої гри

Набуття навичок ансамблевої гри. Ознайомлення з різновидами музичних інструментів. Слухання аудіо та відеозаписів звучання дитячих муз. інструментів. Створення простого шумового інструменту, відтворення його звучання. Підготовка до колективного ансамблевого виконання простого музичного твору.

Тема № 2. Струнна група інструментів симфонічного оркестру.

Прийоми звуковидобування. Ознайомлення зі струнними інструментами класичного симфонічного оркестру: скрипкою, альтом, віолончеллю, контрабасом.

Тема № 3. Духові та ударні інструменти. Формування слухових уявлень.

Метроритм як основа структури музичного твору Ознайомлення з групою мідних і дерев'яних духових інструментів та характеристиками їх звучання. Знання ударних інструментів оркестру. Формування навичок слухового контролю. Розвиток відчуття ритму.

Тема № 4. Диригент та його роль в організації виконання музичних творів.

Визначення ролі диригента та її значення в роботі симфонічного оркестру. Характеристика диригентських жестів.

Змістовий модуль № 8. Художньо-музична виразність. Навички публічного виконання

Тема № 1. Формування навичок теоретичного аналізу змісту програмових творів.

Поняття теоретичного аналізу музичного твору, його змісту і характеру. Аналізування основних засобів музичної виразності.

Тема № 2. Застосування засобів музичної виразності для досягнення емоційного наповнення змісту творів.

Застосування предметних компетентностей в роботі над художньо-образним виконанням музичних творів. Розуміння змісту, авторського задуму, уміння втілити та реалізувати набуті навички.

Тема № 3. Роль слухового контролю під час роботи над програмовими творами.

Поняття слухового контролю. Важливість слухового самоконтролю на завершальному етапі роботи над музичним репертуаром.

Тема № 4. Психологічні аспекти в підготовці до публічного виступу.

Значення психологічної підготовки до публічного виступу. Шляхи подолання нервового дискомфорту.

6. Контроль навчальних досягнень студента

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№ п/п	Види діяльності	Макс.кількість балів за одиницю	Модуль 1-2		Модуль 3-4		Модуль 5-6		Модуль 7-8	
			Кількість одиниць	Макс.к-ть балів	Кількість одиниць	Макс.к-ть балів	Кількість одиниць	Макс.к-ть балів	Кількість одиниць	Макс.к-ть балів
1.	Робота на практичному занятті	10	16	160	16	160	16	160	16	160
2.	Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40	8	40	8	40	8	40
3.	Відвідування практичних занять	1	16	16	16	16	16	16	16	16
	Разом		—	216	—	216	—	216	—	216
	Максимальна кількість балів: 864									
	Коефіцієнт: 8,64									

6.2. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль № 1. Ознайомлення з музичним інструментом та основами музичної грамоти

Тема №1. *Ознайомлення з інструментом фортепіано: піаніно, рояль – схожість і відмінність. Фортепіанна клавіатура. Написання нот в скрипковому ключі* (1 год.)

Ознайомитись з клавіатурою, знати назв октав. Вивчити розміщення нот 1-ї і 2-ї октав. Вміти записувати скрипковий ключ та ноти на нотному стані.

Тема №2. *Нотний запис. Тривалість звуків та пауз* (2 год)

Засвоїти теми про тривалість звуків. Розуміти відмінності між часовим продовженням звучання. Виконати вправи для формування навичок правильної постановки рук. Засвоїти поняття такту, музичного розміру.

Тема №3. *Знаки альтерації. Ключові та випадкові знаки* (2 год.)

Знати визначення знаків альтерації. Розуміти різницю між ключовими та випадковими знаками. Виконувати прості твори з використанням знаків альтерації.

Тема №4. *Штрихи: legato, staccato, non legato. Вправи на оволодіння штрихами. Аплікатура та її значення* (2 год.)

Засвоїти поняття «штрихи». Ознайомитись з прийомами виконання штрихів. Виконати практичні вправ на legato, non legato, staccato. Розуміти термін «аплікатура», правила застосування аплікатури. Виконувати вправи різними пальцями.

Змістовий модуль № 2. Формування навичок фортепіанної гри

Тема № 1. *Динамічні відтінки. Формування прийомів звуковидобування* (1 год.)

Визначити поняття «динамічні відтінки», розуміти необхідність застосування відтінків. Знати термінологію.

Використовувати динамічні відтінки у програмових творах. Засвоїти прийоми звуковидобування.

Тема № 2. *Ознайомлення з басовим ключем та його застосуванням в музичних творах. Написання нот малої та великої октав* (2 год.)

Розуміти поняття «діапазон» та «регістр», необхідність використання нот басового ключа для відтворення художнього образу (ревіння ведмеда, гуркіт грому тощо).

Вивчити написання нот малої та великої октав. Розібрати твори з басовим ключем.

Тема № 3. *Поняття ансамблевої гри та формування початкових навичок* (2 год.)

Розуміти поняття «відчуття ансамблю», «слуховий контроль». Вивчити першу партію ансамблевих творів. Підготуватись до виконання творів в ансамблі з викладачем.

Тема № 4. Удосконалення набутих умінь у програмових творах (2 год.)

Вивчити програмові твори. Аналізувати та займатись пошуком шляхів реалізації набутих знань і умінь. Готуватись до модульного контролю.

Змістовий модуль №3. Розвиток піаністичних навичок та навичок підбору музичного репертуару

Тема № 1. Засвоєння нотного тексту, аплікатури в програмових творах (1 год.)

Розібрати нові програмові твори. Контролювати точність виконання нотного тексту, вірність послідовності пальців. Працювати над вправами на розвиток умінь для застосування цих умінь в музичних творах.

Тема № 2. Метр. Акценти. Розмір. Ритм (2 год.)

Поняття «Метр. Акценти. Сильні та слабкі метричні доли та періодичність їх чергування». Розмір, позначення розміру. Прості двох та тридольні розміри.

Тема № 3. Поняття мелодії. Принципи інтонаційного розвитку. Мажорний лад (2 год.)

Ознайомитись з поняттям мелодії (одноголосне вираження образно - поетичного змісту музичної думки), інтонації - звукового втілення музичної думки. Аналізувати розвиток мелодичної лінії як процесу відображення почуттів, настроїв, думок людини в їх динаміці та якісному перетворенні.

Тема № 4. Музичний репертуар як важливий елемент ефективного здійснення професійної діяльності (2 год.)

Знати принципи підбору нотного матеріалу для оформлення уроку класичного танцю. Підібрати ноти для виконання екзерсисів.

Змістовий модуль № 4. Засоби музичної виразності

Тема № 1. Засоби музичної виразності. Лад як засіб музичної виразності.

(2 год.)

Вивчити основні поняття засобів музичної виразності (лад, ритм, темп, динамічні відтінки, штрихи), та принципи їх застосування. Знати характерні особливості мажорного та мінорного ладу. Аналізувати вплив ладу на відтворення характеру музики, її змісту та художнього образу на музичних прикладах.

Тема № 2. Темп як засіб музичної виразності (1 год.)

Розуміти поняття «темп в музиці». Знати музичну термінологію визначення темпів. Використання різних темпів для відтворення художнього змісту музичних творів.

Тема № 3. *Ритм як засіб музичної виразності. Музично-ритмічні рухи: танець, вправа, гра (2 год.)*

Засвоїти поняття ритму та метроритму, їх значення у відтворенні музичних образів. Розучувати нотний текст простих музично - ритмічних творів: танцю, вправи, гри.

Тема № 4. *Закріплення теми «Засоби музичної виразності» на прикладах програмових творів (2 год.)*

Визначити основні засоби музичної виразності у виконуваних творах. Уміти застосовувати їх для виразного виконання. Підготовка до модульного контролю.

Змістовий модуль № 5. Удосконалення елементарних навичок гри на муз. інструменті

Тема № 1. *Мінорний лад. Види мінору. Будова гама ля мінора (2 год.)*

Повторення поняття ладу. Вивчення особливостей гармонічного та мелодичного мінора. Гра гама ля мінора окремими руками в дві октави.

Тема № 2. *Удосконалення навичок ритмічної гри (2 год.)*

Ознайомлення з розмірами $3/8$ і $6/8$ Робота над точністю відтворення ритмічного і рисунку в програмових творах. Навички тактування простих розмірів.

Тема № 3. *Види музичної діяльності (2 год.)*

Ознайомлення з основними видами музичної діяльності: спів, слухання музики, гра на дитячих музичних інструментах, музично-ритмічні рухи.

Визначення особливостей кожного виду діяльності.

Тема № 4. *Навички читання нот з листа (1 год.)*

Формування навичок читання нот з листа. Аплікатура в формування навичок читання нот з листа

Змістовий модуль № 6. Музичні жанри та музичні образи

Тема № 1. *Поняття жанру в музиці. Танець, пісня, марш – складові компоненти у музичному вихованні дітей (2 год.)*

Ознайомлення з основними музичними жанрами. Пошук аудіо або відеозаписів з музикою різних жанрів, самостійне аналізування особливостей цієї музики.

Тема № 2. *Ознайомлення з музичною термінологією (2 год.)*

Значення музичних термінів в музиці та їх походження. Формування навичок користування словником музичних термінів.

Тема № 3. Темп як характерна особливість відтворення музичного образу (2 год.)
Засвоєння поняття темпу та його значення у відтворенні змісту твору. Знання основних позначень темпу: *allegro, presto, moderato, andante, adagio*.

Тема № 4. Виховання внутрішнього слуху як необхідної умови для відтворення художнього образу (1 год.)

Ознайомлення з поняттям «внутрішній слух». Виховання уміння чути програмові твори власним внутрішнім слухом

Змістовий модуль № 7. Знайомство з музичними інструментами (дитячими, симфонічного оркестру)

Тема № 1. Шумові дитячі інструменти. Формування ритмічного слуху. Розвиток навиків ансамблевої гри (2 год.)

Ознайомлення з різновидами музичних інструментів. Самостійне створення простого шумового інструменту, відтворення його звучання. Гра на одному з шумових інструментів. Колективне ансамблеве виконання простого музичного твору.

Тема № 2. Струнна група інструментів симфонічного оркестру. Прийоми звуковидобування (2 год.) Ознайомлення зі струнними інструментами класичного симфонічного оркестру: скрипкою, альтом, віолончеллю, контрабасом. Використання для самопідготовки засобів інформаційних технологій (комп'ютерів, планшетів).

Тема № 3. Духові та ударні інструменти. Формування слухових уявлень. Метроритм як основа структури музичного твору (2 год.) Ознайомлення з групою духових інструментів та характеристиками їх звучання: труба, валторна, тромбон, кларнет, гобой, фагот. Самостійне прослуховування фрагментів творів у виконанні симфонічного оркестру. Формування навичок слухового контролю та вміння визначати звучання інструменту або групи інструментів в оркестрі. Знання ударних інструментів оркестру: барабани, літаври, там-там, тарілки. Уміння відтворювати ритмічний малюнок плесканням, стукотом ногою, тощо.

Тема № 4. Диригент та його роль в організації виконання музичних творів (1 год.)

Визначення ролі диригента та її значення в роботі симфонічного оркестру. Характеристика диригентських жестів. Знання схем простих музичних розмірів

Змістовий модуль № 8. Художньо-музична виразність. Навички публічного виконання

Тема № 1. Формування навичок теоретичного аналізу змісту програмових творів (2 год.)

Ознайомлення з поняттям теоретичного аналізу музичного твору, його змісту і

характеру. Виконання практичного завдання: проаналізувати художні особливості у програмових творах.

Тема № 2. Застосування засобів музичної виразності для досягнення емоційного наповнення змісту творів (2 год.)

Повторення теоретичного матеріалу про основні засоби музичної виразності.

Практичне застосування предметних компетентностей в роботі над художньообразним виконанням музичних творів. Розуміння змісту, авторського задуму, уміння втілити та реалізувати набуті навички.

Тема № 3. Роль слухового контролю під час роботи над програмовими творами (2 год.)

Формування слухового самоконтролю в роботі над музичним репертуаром.

Уміння слухати і чути власне виконання, аналізувати позитивні моменти та недоліки звучання.

Тема № 4. Психологічні аспекти в підготовці до публічного виступу (1 год.)

Виконання тренінгових вправ по володінню собою та своїм емоційно-психологічним станом

6.3. Карта самостійної роботи

Тема змістового модуля № 1:

Ознайомлення з музичним інструментом та основами муз. грамоти

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Ознайомлення з інструментом фортепіано: піаніно, рояль – схожість і відмінність. Фортепіанна клавіатура. Написання нот в скрипичному ключі	Ознайомитись з клавіатурою, знати назв октав. Вивчити розміщення нот 1-ї і 2-ї октав. Вміти записувати скрипковий ключ та ноти на нотному стані.	1	5
2	Нотний запис. Тривалість звуків та пауз.	Розуміти відмінності між часовим продовженням звучання. Написання нот і пауз різних тривалостей на нотному стані	2	5
3	Знаки альтерації. Ключові та випадкові знаки	Написати знаки альтерації на нотному стані. Засвоїти тонову величину між звуками звукоряду.	2	5
4	Штрихи: legato, staccato, non legato. Аплікатура та її значення	Грати вправи на оволодіння штрихами. Виконувати вправи, використовуючи різну аплікатуру	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 2:

Формування навичок фортепіанної гри

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Динамічні відтінки. Формування прийомів звуковидобування	Знати поняття «динамічні відтінки», використовувати різні прийоми звуковидобування, застосовувати більшу і меншу силу звуку	1	5
2	Ознайомлення з басовим ключем та його застосуванням в музичних творах. Написання нот малої та великої октав	Записати басовий ключ, ноти малої і великої октав на нотному стані	2	5
3	Поняття ансамблевої гри та формування початкових навичок	Розібрати першу партію простого ансамблевого твору для виконання в чотири руки з викладачем	2	5
4	Удосконалення набутих умінь у програмових творах	Повторити вивчений матеріал	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 3:

Розвиток піаністичних навичок та навичок підбору музичного репертуару

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Засвоєння нотного тексту, аплікатури в нових програмових творах	Розібрати нотний текст в нових програмових творах	1	5
2	Метр. Акценти. Розмір. Ритм.	Уміти групувати ноти та запис ритмічного рисунку. Засвоїти поняття такту, музичного розміру	2	5
3	Поняття мелодії. Принципи інтонаційного розвитку	Створити прості мелодії на рух у висхідному та низхідному порядку з використанням простих	2	5

		інтервалів		
4	Музичний репертуар як важливий елемент ефективного здійснення професійної діяльності	Знати принципи підбору нотного матеріалу для оформлення уроку класичного танцю. Підібрати ноти для виконання екзерсисів	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 4:

Засоби музичної виразності

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Засоби музичної виразності. Лад як засіб музичної виразності	Знати характерні особливості мажорного та мінорного ладу	1	5
2	Темп як засіб музичної виразності	Проаналізувати види темпів в музиці (повільний, помірний, швидкий)	2	5
3	Ритм як засіб музичної виразності. Музично-ритмічні рухи: танець, вправа, гра	Підібрати музично-ритмічні твори на розміри: 2/4, 3/4, 4/4 (в е-ресурсах)	2	5
4	Закріплення теми «Засоби музичної виразності» на прикладах програмових творів	Підготувати презентацію на тему: «Основні засоби муз. виразності». Слухання творів класичної і сучасної музики і визначення засобів музичної виразності	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 5:

Удосконалення елементарних навичок гри на муз. інструменті

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Міnorний лад. Види мінору. Будова гами a-moll	Записати гаму a-moll натуральну, гармонічну та мелодичну в верх і вниз. Грати гаму ля мінор окремими руками в дві октави	1	5
2	Удосконалення навичок ритмічної гри Ознайомлення з розмірами 3/8 і 6/8	Визначати на слух мелодії в розмірах 3/8 і 6/8	2	5
3	Види музичної діяльності	Знати основні види муз. діяльності. Визначити особливості кожного виду діяльності	2	5
4	Навички читання нот з листа	Читати ноти простих музичних творів з аркуша	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 6:

Музичні жанри та музичні образи

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Поняття жанру в музиці. Танець, пісня, марш – основні складові у музичному вихованні дітей	Підготувати презентацію на тему: « Танець, пісня, марш – основні складові у музичному вихованні дітей» з наведенням аудіо і відео прикладів	1	5
2	Ознайомлення з музичною термінологією	Вивчити основні музичні терміни	2	5
3	Темп як характерна особливість відтворення музичного образу	Самостійно підібрати зразки творів на різні види темпів	2	5

4	Виховання внутрішнього слуху як необхідної умови для відтворення художнього образу	Знати суть поняття «внутрішній слух». , Уміти внутрішнім слухом проспівати мелодію програмових творів	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 7:

Знайомство з музичними інструментами симфонічного оркестру

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Шумові дитячі інструменти. Формування ритмічного слуху. Розвиток навиків ансамблевої гри	Самостійно виготовити прості шумові дитячі музичні інструменти, продемонструвати звучання цих інструментів	1	5
2	Струнна група інструментів симфонічного оркестру. Прийоми звуковидобування	Знати на вигляд інструменти струнно-смичкової групи, впізнавати на слух їхнє звучання	2	5
3	Духові та ударні інструменти. Формування слухових уявлень. Метроритм як основа структури музичного твору	Знати назви та самостійно визначати мідні та дерев'яні духові інструменти та інструменти ударної групи	2	5
4	Диригент та його роль в організації виконання музичних творів	Знати розміщення інструментів симфонічного оркестру, значення та роль диригента.	2	5
Всього			7	20

Тема змістового модуля № 8:

Художньо-музична виразність. Навички публічного виконання

№ п/п	Назва теми	Зміст завдання	Кількість годин	Кількість балів
1	Формування навичок теоретичного аналізу змісту програмових творів	Уміти визначати лад, темп, характер музичного твору	1	5
2	Застосування засобів музичної виразності для досягнення емоційного наповнення змісту творів	Демонструвати навички емоційного відтворення художнього змісту твору, розуміння і втілення авторського задуму	2	5
3	Роль слухового контролю під час роботи над програмовими творами	Уміти слухати і чути власне виконання, аналізувати позитивні моменти та недоліки звучання.	2	5
4	Психологічні аспекти в підготовці до публічного виступу	Виконувати тренінгові вправи по володінню собою та своїм емоційно-психологічним станом	2	5
Всього			7	20

6.4. Форми контролю та критерії оцінювання

Оцінювання роботи студентів здійснюється шляхом **підсумкового контролю**.

Підсумковий контроль охоплює роботу студента на практичному занятті та його самостійну роботу за такими критеріями:

- попереднє оцінювання (діагностика рівнів музично-естетичного та фахового розвитку, з'ясування індивідуальних особливостей та здібностей студента);
- оцінка самостійної підготовки студента до заняття;
- оцінювання активності й результативності роботи студента протягом аудиторних занять;

- оцінювання процесу та результату опанування студентом проблемних завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- поточне оцінювання готовності студента до контрольних заходів з урахуванням здатності до самоаналізу, самооцінки і самоконтролю.

Залік – це вид контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів практичних занять, самостійного опрацювання та відвідування занять протягом терміну вивчення навчальної дисципліни.

6.5. Критерії оцінювання поточного контролю

Рейтингові бали	Критерії оцінювання
9 - 10	Якісна самостійна підготовка. Володіння необхідними елементарними навичками гри на муз. інструменті та теоретичним матеріалом. Активна, високо результативна навчальна діяльність на практичному занятті. Усвідомлене виконання поставлених завдань.
7 - 8	Достатній рівень самостійної підготовки та володіння навичками гри на муз. інструменті. Результативна робота на занятті за участю та контролем викладача. Прояв студентом ініціативності і самоаналізу.
5 - 6	Середній рівень самостійної підготовки, володіння практичними та теоретичними знаннями. Недостатня активність та ініціативність у вирішенні навчальних завдань.
4	Низький рівень самостійної підготовки. Недостатність теоретичних знань і практичних умінь. Мала ефективність навчальної діяльності студента.
1 - 3	Відсутність самостійної підготовки, активності та результативності роботи студента протягом заняття. Недостатній рівень практичних навичок та теоретичних знань.

6.6. Критерії оцінювання підсумкового контролю

Рейтинговий бал	Критерії оцінювання
23-25	Високий рівень предметних компетентностей. Знання теоретичного матеріалу. Яскраве, емоційне виконання програмових творів. Вільне володіння інструментом. Вияв набутих практичних навичок та умінь.
21-22	Достатній рівень предметних компетентностей. Твори виконані якісно, емоційно. Відсутні текстові помилки, продемонстрована ритмічна організованість та інтонаційна образність. Виконання має певні недоліки: недостатня переконливість передачі змісту або художньо-образної сфери, розуміння особливостей фразування та артикуляції.
19-20	Достатній рівень предметних компетентностей. Грамотне виконання творів та теоретичні знання. Продемонстровані навички володіння інструментом. Мають місце окремі недоліки інтонації, метро-ритму. Виконання недосконале у відношенні форми та деталей твору.
17-18	Середній рівень предметних компетентностей. Достатньо стабільна якість виконання. Точний ритм, темп. Швидка реакція на текстові помилки. Присутнє неякісне звуковидобування, непродумане фразування, хитка інтонація.
15-16	Низький рівень предметних компетентностей. Технічно та емоційно недосконале виконання, з допущенням значних текстових помилок. Непереконлива образно-емоційна інтерпретація музичного твору.
1-14	Недостатній рівень володіння предметними компетентностями. Програма виконується нестабільно, з зупинками та великою кількістю помилок. Незадовільний стан слухового контролю, неточний ритм. Не відтворений художній зміст творів.

6.7. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., практичні заняття – 64 год., самостійна робота – 56 год.

Модулі	Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2			
Назва модуля	Ознайомлення з музичним інструментом та основами музичної грамоти				Формування навичок фортепіанної гри			
Практ. заняття	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Теми занять	Ознайомлення з інструментом фортепіано. Фортепіанна клавіатура. Написання нот в скрипковому ключі	Нотний запис. Тривалість звуків та пауз	Знаки альтерації. Ключові та випадкові знаки	Штрихи: legato, staccato, non legato. Вправи на оволодіння штрихами. Аплікатура та її значення	Динамічні відтінки. Формування прийомів звуковидобування	Ознайомлення з басовим ключем та його застосув. у муз. творах. Написання нот малої та великої октав	Поняття ансамблевої гри та формування	початкових навичок Удосконалення набутих умінь у програмових творах
Самостійна робота	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.

Модулі	Змістовий модуль № 3				Змістовий модуль № 4			
Назва модуля	Розвиток піаністичних навичок та навичок підбору музичного репертуару				Засоби музичної виразності			
Практ. заняття	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Теми занять	Засвоєння нотного тексту, аплікатури в програмових творах	Метр. Акценти. Розмір. Ритм	Поняття мелодії. Принципи інтонаційного розвитку	Музичний репертуар як важливий елемент ефективного здійснення професійної діяльності	Засоби музичної виразності. Лад як засіб музичної виразності	Темп як засіб музичної виразності	Ритм як засіб музичної виразності. Музично-ритмічні рухи: танець, вправа, гра	Закріплення теми «Засоби музичної виразності» на прикладах програмових творів
Самостійна робота	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.

Модулі	Змістовий модуль № 5				Змістовий модуль № 6			
Назва модуля	Удосконалення елементарних навичок гри на муз. інструменті				Музичні жанри та музичні образи			
Практ. заняття	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Теми занять	Мінорний лад. Види мінору. Будова гамми ля мінор	Удосконалення навиків ритмічної гри Ознайомлення з розмірами 3/8 і 6/8	Види музичної діяльності	Навички читання нот з листа	Поняття жанру в музиці. Ганець, пісня, марш – основні складові у музичному вихованні дітей	Ознайомлення з музичною термінологією	Темп як характерна особливість відтворення музичного образу	Виховання внутрішнього слуху як необхідної умови для відтворення художнього образу
Самостійна робота	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.

Модулі	Змістовий модуль № 7				Змістовий модуль № 8			
Назва модуля	Знайомство з музичними інструментами симфонічного оркестру				Художньо-музична виразність. Навички публічного виконання			
Практ. заняття	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Теми занять	Шумові дитячі інструменти. Формування ритмічного слуху. Розвиток навиків ансамблевої гри	Струнна група інструментів симфонічного оркестру. Прийоми звуковидобування	Духові та ударні інструменти. Формування слухових уявлень. Метроритм як основа структури музичного твору	Диригент та його роль в організації виконання музичних творів	Формування навичок теоретичного аналізу змісту програмових творів	Застосування засобів музичної виразності для досягнення емоційного наповнення змісту творів	Роль слухового контролю під час роботи над програмовими творами	Психологічні аспекти в підготовці до публічного виступу
Самост. робота	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.	1 год.	2 год.	2 год.	2 год.
Семестров контроль	Залік							

8. Рекомендовані джерела

Основна

1. Кимлик О. Віночок [Ноти]: музична хрестоматія / О. Кимлик. - Вінниця: Нова Книга, 2015. - 107с.
2. Лігус О. М. Музика в хореографії: навч. посіб. /О.М. Лігус. – К.: ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. – 114 с.
3. Михайлюк А.М. Формування виконавської культури майбутніх учителів музики засобами українського фортепіанного мистецтва: навчально-методичний посібник / А.М. Михайлюк. – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 220 с.
4. Олексюк О.М., Бондаренко Л.А. Методика викладання музичних дисциплін у вищій школі: навч. пособ./ О.М. Олексюк, Л.А. Бондаренко. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. -112 с.
5. Шевчук, Антоніна. Залучаємо малят до музичної скарбниці [Текст] / А. Шевчук // Дитячий садок. Мистецтво. - 2010. - N 3. - С. 36-41.
6. Хлебнікова Л.О. Музичне мистецтво. Хрестоматія. 1-2 класи. – Київ: Ранок, 2016
7. Хочу грати на роялі. Гриднєва Н. (упорядник), автор текстів Храпачова М., художник Лавро К. — Київ: Музична Україна, 2017. — 96 с.

Додаткова

1. Співаємо, граємо, слухаємо [Ноти]: хрестоматія до курсу «Методика музичного виховання»; уклад.: Н.Є. Кравцова, В.К. Лебедєв. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 192с.
2. Фортепіано. 1 клас [Ноти]: учбовий репертуар дитячих музичних шкіл / уклад. Б.О. Милич. – Київ: Музична Україна, 2015. – 77с.
3. «Музична школа»- Журнал, Випуски 25-28, Фортепіано для початківців. Частина 1-4. – Київ , 2017.